

„Zilele Eminescu“ la Botoșani

Întă că „Zilele Eminescu“, sărbătoarea din ianuarie a Teatrului din Botoșani, a ajuns la a cincea ediție. O inițiativă dintre cele mai stimabile, a acestui teatru, s-a transformat, cu fermitate, în tradiție. Iar tradiția este, la rindul ei, onorată cu acțiuni de valoare culturală, dintre care cea mai însemnată este valorificarea dramaturgiei inedite a marelui poet național.

„Zilele Eminescu“, prilejuite de aniversarea poetului, au cunoscut, în acest an, al o sută douăzeci și șaptelea de la nașterea lui, o desfășurare extrem de interesantă. Inițiate de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Botoșani și de Teatrul „Mihai Eminescu“, sprijinite de A.T.M. și de Uniunea Scriitorilor, „Zilele Eminescu“ au cuprins spectacole de teatru eminescian (Mira — Teatrul „V. I. Popa“ din Birlad, Emmi și Histrion — Teatrul „M. Eminescu“, în sfârșit, Mureșanu, prezentat tot de teatrul-gazdă), recitaluri de poezie și un colocviu.

Spectacolele au făcut (sau fac) obiectul unor analize a-parte. Celelalte manifestări, la care au participat numeroși iubitori ai poeziei eminesciene, critici, cercetători, oameni de teatru, reprezintă, fiecare dintre ele, momente deosebit de interesante. Doi actori valoroși, doi tineri talentați, Kiss Tórek Ildikó și Varga Vilmos, au prezentat în limba maghiară un recital din versurile lui Eminescu. Acești actori ai secției maghiare a Teatrului de Stat din Oradea au înfățișat spectatorilor un impresionant spectacol, de o înălțătoare simplitate, cuprinzând unele dintre cele mai importante poezii ale lui Mihai Eminescu, de la „Mai am un singur dor“, la „Scrisoarea a IV-a“, de la „Împărat și proletar“, la „De ce nu-mi vii?“. Un repertoriu eminescian care arată o temeinică cunoaștere a poetului, o mare dragoste pentru poezia acestuia, o adevărată înțelegere a sensurilor ei.

Un alt moment plin de semnificații l-a constituit dublul recital de versuri, susținut de poeți și de actori. Poezii — printre care Ion Horea, Romulus Vușescu, Radu Cîrneai, Dragoș Vicol și alții — au înfățișat publicului pagini din creația lor. Actorii, dintre cei mai distinși ai scenelor noastre, au recitat

din opera lui Eminescu. Astfel, nemuritoarele versuri au fost rostite de Marieta Sadova, Maria Cupșa, Gheorghe Leahu, Dan Nasta, Constantin Sava, Constantin Codrescu, Cazimir Tânase, artiști cunoscuți pentru știința lor de a declama și pentru dragostea lor statornică față de poezia eminesciană.

În sfârșit, colocviul cu tema „Eminescu — geniu multilateral“, alt moment important al „Zilelor Eminescu“, a avut o înaltă ținută intelectuală, prin participarea unor personalități ale vieții literare, ca Ovidiu Papadima, Constantin Ciopraga și Eugen Tudoran, și a profesorilor Ileana Berlogea și Ion Toboșaru. Relevedând valoarea științifică a colocviului, contribuția importantă pe care intervențiile vorbitorilor au adus-o la mai buna cunoaștere a operei lui Mihai Eminescu, subliniem faptul că numărul restrins de intervenții a asigurat calitatea elevată a colocviului. E un aspect organizatoric pe care inițiatorii altor acțiuni ar trebui să-l ia în considerare. Vorbind despre organizare, să amintim contribuția pe care Ana Toboșaru, secretara A.T.M., și Constantin Dinischiotu, directorul Teatrului „Mihai Eminescu“, au adus-o la desăvârșita desfășurare a „Zilelor Eminescu“.

V. M.

CARNET A.T.M.

Premii pe anul 1976

Biroul Secției de critică a Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale a conferit distincții și diplome pentru cele mai însemnate realizări teatrale ale anului 1976.

Cel mai valoros act regizoral de restituire a unei opere clasice românești a fost considerat *Zamolxe* de Lucian Blaga, spectacol al Teatrului Giulești, semnat de DINU CERNESCU.

Cea mai bună interpretă a unui rol feminin: SILVIA GHELAN, în *Viața unei femei* de Aurel Baranga, la Teatrul Național din Cluj-Napoca.

Cel mai bun interpret al unui rol masculin : CALADEO NEGREANU, în *Regele Ioan de Dürrenmatt*, la Teatrul Giulești.

Cea mai bună realizare scenografică : a lui VITTORIO HOLTHIER, pentru spectacolul *Timput în doi* de D. R. Popescu, la Teatrul Municipal din Ploiești.

Distincția pentru critică teatrală a fost acordată ex-aequo lui FLORIN TORNEA de la revista „Teatrul” și lui ION COCORA de la revista „Tribuna” din Cluj-Napoca.

In legătură cu distincțiile acordate de A.T.M. (Secția de critică) realizărilor teatrale ale anului 1976 sîntem rugați de tovarășul Florin Tornea să facem loc întîmpinării de mai jos.

Stimate tovarășe Radu Popescu,

Aflu — mai întîi din zvon public, apoi, de la „sursă”, printr-un binevoitor, dar întîrziat apel telefonic, în sfîrșit, dintr-o notă comunicat, apărută în ultimul număr al „României literare” — că Asociația oamenilor de teatru, prin Biroul Secției de critică, al cărui președinte știu că sînteți, a conferit, printre alte distincții și diplome pentru cele mai valoroase realizări artistice teatrale din anul 1976, și o distincție pentru realizările pe tărîmul criticii dramatice.

Fîrste, m-a bucurat nespus inițiativa de a cinsti din nou — după un îndelung și cu totul nemeritat stagiul de cenușăreasă disprețuită — prezența și rolul important dinamizator al criticii dramatice, în viața și în cultura teatrului nostru. Este o inițiativă pentru care îmi îngădui să adresez, prin dumneavoastră, secției de critică a A.T.M. cele mai alese cuvinte de mulțumire și speranța că asemenea gest nu va rămîne, pentru viitor, nici fără ecou, nici fără continuitate.

Am avut însă și bune cuvinte să cumpănesc îndelung asupra distincției acordate la acest start al prea frumoasei dumneavoastră inițiative.

...După cite mi se relatează, distincțiile conferite au făcut (desigur, nu mulțumită unui renghi al întîmplării) prolog la un simpozion al secției de critică, închinat marelui I. L. Caragiale. Îmi pare rău că n-am fost de față, deși poftit să iau parte, în spectator, la comunicările respective, am fost. Poate aș fi întîrziat, chiar nepoftit, să fac, la rîndu-mi, o comunicare — să zicem, asupra convingerilor etice la Caragiale. Și aș fi recurs, printre altele, la confesiunile făcute de el lui Barbu Delavrancea, întîi, în legătură cu cariera scriitorului („cariera unui om este o indisolubilă căsătorie mistică : soțul nu poate beneficia, mai ales către declin, de corectivul divorțului...”) ; în al doilea rînd, în legătură cu relația dintre modestie și demnitate („...între vanitate și renunțare perpetuă la demnitate, între îngîmfare nelimitată și desăvîrșită supunere la nesocotire și la despreț, sînt, mi se pare, destule trepte — multe. Cînd intru într-o casă, nu pretind să mi se dea la masă un anume loc în vază ; mă mulțumesc și la coada mesei să stau ; căci, oriunde m-or pune, mai mic decît sînt n-am să fiu ; ba,

pot zice, că mi-a plăcut oricînd să stau mai departe de frunte și să las pe alții a trece înainte : nepotrivirea cu un loc de onoare mi s-a părut totdeauna mai onorabilă cînd este în paguba persoanei, decît cînd este în paguba locului. Dar dacă nu mi-a plăcut deloc să mă vir spre partea de sus a mesei, iarăși nu pot primi să fiu trimis la bucătărie a linge talerele, ca un nepoftit, numai ca să pot spune a doua zi, celor de teapa mea, că am avut cînsa să intru sub acoperămint de casă boierească. Și asta, cred eu, e o dovadă că nu sufăr de trista infirmitate a vanității... „...la bucătărie mi-e greu să merg : e o deprindere care trebuie învățată de tînăr ; la bătrînețe degeaba aș încerca s-o învăț, oricît aș fi convins de multiplele-i dulci, foloase.”)

Revîu la distincțiile acordate. Iertați-mă dacă mă încumet să folosesc spusele lui Caragiale și să le raportez la persoana și la cariera mea și la distincția cu care Biroul Secției de critică a A.T.M. a găsit cu cale să cînsască — ex-aequo — pe tînărul meu coleg și bunul meu amic, Ion Cocora (pentru alertul și netăgăduit talentatul lui început de carieră) și pe mine, îmbătrînit într-o carieră de peste 30 de ani (pentru ce ? pentru ...sfîrșit sau „divorț” de carieră ?)

E un exces de cînsă ce ați voit să-mi arătați. El a pătruns însă în mine ca un exces de nedemnitate. Nu mă simt vrednic nici de unul, nici de celălalt. Drept care — încă o dată salutînd inițiativa de a stimula, valorificînd-o, activitatea criticii dramatice, și urînd din toată inima, prietenește, carieră strălucită și îndelungă, tînărului meu coleg, Ion Cocora — vă rog să nu-mi luați în nume de rău că întîmpin distincția acordată (partea mea de distincție, cel puțin) ca nepotrivită mie (repet vorbele lui Caragiale : „nepotrivirea cu un loc de onoare mi s-a părut totdeauna mai onorabilă cînd este în paguba persoanei, decît cînd este în paguba locului.”) În consecință, vă mai rog să dispuneți a se înregistra, la locul cuvenit, refuzul meu de a o primi.

Vă încredințez, tovarășe Radu Popescu, de cele mai calde, colegiale sentimente.

Florin Tornea